

Değer Odaklı Eğitimler

(Kuramdan Uygulamaya)

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf YILDIRIM

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf YILDIRIM

DEĞER ODAKLI EĞİTİMLER
(Kuramdan Uygulamaya)

ISBN 978-625-6652-80-4

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır; indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Mart 2024, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi
Dil Editörü (Dil Kontrol): Sümeyye Doğan

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Bu eser, Prof. Dr. Hüseyin Çalışkan'ın akademik camiaya kazandırdığı öğrencileri tarafından ona ithafen yazılmıştır.

ÖN SÖZ

Değerler; bireyin kendini gerçekleştirme, toplumsal uyumu sağlaması ve yaşanabilir bir çevre inşası için gerekli olan öğelerdir. Kendini gerçekleştirmiş, mutluluğu yakalamış ve topluma uyum sağlamış bir birey ve huzurun hâkim olduğu bir toplumun inşası için değer eğitimi işlevsel bir konumdur. Bireylerin değerleri oluşturmaları, geliştirmeleri, pekiştirmeleri ve hayata aktarmaları için değerler eğitimi oldukça önemli rol oynamaktadır. Böylece değerlerin herkes tarafından yaşandığı ideal bir toplum meydana getirilebilir.

Değerler eğitimi, hayatın her aşamasında gerçekleşebilmektedir. Formal ve planlı değerler eğitimi çalışmalarının yürütüldüğü mekânların başında ise okullar gelmektedir. Okullarda gerçekleştirilecek olan değerler eğitiminde öğrenciler yaparak-yaşayarak ve eğlenerek birtakım değerleri oluşturma, geliştirme ve pekiştirme fırsatı bulmaktadırlar. Ama bu süreçte okulla birlikte başta aile olmak üzere medya ve toplumun da etkin rol oynadığı unutulmamalıdır.

Değerler eğitimi bir bütündür. Bununla birlikte değerler eğitimi disiplinler arası bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda değerleri sadece bir derse indirmek ve bir dersle sınırlandırmak mümkün değildir. Nitekim her bir ders kendi içinde örtük veya açık bir şekilde değerlere yönelik amaç, etkinlik ve faaliyetleri içermektedir. Bu bağlamda etkili bir değerler eğitimi süreci için öğretim programları ve okul içi-okul dışı etkinlikler birbiriyle uyumlu ve tutarlı olmalıdır. Böylece değerler konusunda derslerin ve (okul içi-okul dışı) faaliyetlerin birbirini destekleyerek değerlerin oluşturulması, pekiştirilmesi ve hayata aktarılması konusunda etkin rol oynaması beklenmektedir.

Disiplinler arası değer odaklı eğitim çalışmaları öğrencilerin değerleri ezberlediği değil, içselleştirdiği; öğrendiği değil, oluşturup geliştirdiği; sadece değerleri öğrendiği değil, değerlere bütüncül bakabildiği böylece üst düzey bilişsel süreçlerini kullanarak değerleri karar verme sürecinde aktif kullanmalarına imkân sağlamaktadır. Öğrenciler, değer okuryazarlığı donanımlarına sahip bir şekilde yetişeceklerdir. Dolayısıyla okul içinde ve dışında gerçekleşen her bir ders, etkinlik ve çalışmada değer odaklı hareket etmek bir prensip olmalıdır. Tüm bu süreç ve uygulamalar için oldukça elverişli yollardan birisi ise değer odaklı değerler eğitimi çalışmalarıdır.

Bu eser, değerler eğitimine farklı bir perspektiften yaklaşarak değer odaklı eğitim kavramını gündeme getirmiş ve değerler eğitimini bir çatı kavram olarak ele almıştır. Her bir eğitimin değerlerle ilişkisi ortaya konmuş ve açıklanmıştır. Eserde öncelikle değerler eğitimi ve diğer eğitim faaliyetlerinin değerler eğitimiyle ilişkisi teorik çerçevede ortaya konulmuş daha sonra her bir değer odaklı eğitim

çalışması için (ahlak eğitimi, karakter eğitimi, hukuk eğitimi, izcilik eğitimi, çevre eğitimi vb.) ne olduğundan ve değerler eğitimi bağlamında kullanımlarından bahsedilmiştir. Özellikle değer odaklı eğitim çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen değerler eğitimi süreçlerine ayrıntılı olarak yer verilmiş ve bu süreçlere ilişkin birtakım etkinlik/uygulama örnekleri sunulmuştur.

Bu bağlamda kitap çalışması sadece teorik olarak kalmamıştır. Uygulanabilir etkinlik örneklerine yer vermesi ve özellikle de değerler eğitimini çatı bir kavram şeklinde diğer eğitimlerle açıkça ilişkilendirerek etkinliklerin yapılmasına ilişkin genel bir çerçeve sunan çalışma özelliği taşımasından dolayı da eserin önemli olduğu söylenebilir. Sonuç itibarıyla bu eser, değerler eğitiminin diğer eğitim faaliyetleriyle nasıl ve ne şekilde gerçekleştirilebileceğine ilişkin tüm öğretmen ve öğretmen adaylarına rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca eser, değerler eğitimi alanına büyük katkılar sunan Prof. Dr. Hüseyin Çalışkan'ın öğrencileri tarafından bölüm yazarlığı şeklinde hazırlanarak Prof. Dr. Hüseyin Çalışkan'a ithaf edilmiştir.

Bu eserde emeği geçen, eseri Türkçe dil bilgisi ve imla kuralları çerçevesinde okuyup düzeltmeler yaparak katkı sağlayan Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Sümeyye Doğan'a ve kitabın kaynakçasını inceleyen Alperen Çalışkan'a çok teşekkür ederiz. Ayrıca eserin yayına hazırlanmasında ve basım sürecinde büyük katkıları olan Pegem Akademi'ye ve çalışanlarına da özellikle şükranlarımızı iletmeyi bir borç biliriz.

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Yıldırım

10.03.2024

Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN

Prof. Dr. Hüseyin Çalışkan, 12 Haziran 1974 yılında Kastamonu ilinin Tosya ilçesine bağlı olan Karaköy'de dünyaya gelmiştir. Öğrenimine köyünde bulunan Mehmet Ali Vural İlkokulunda başlamıştır. Daha sonrasında öğrenimine Kastamonu il merkezinde bulunan Kastamonu İmam Hatip Ortaokulunda devam etmiş ve ortaöğretimini Kastamonu İmam Hatip Lisesinde tamamlamıştır. Ortaöğretiminden ardından Ondokuz Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programını kazanmıştır. Lisans eğitimini bitirmesiyle Tokat ili Zile ilçesinde bulunan Salur Köyüne öğretmen olarak atanmıştır. Bu köy okulunda öğretmenlik mesleğini yerine getirirken Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği yüksek lisans programına kayıt olmuştur. Lisansüstü eğitimin ikinci aşaması olan doktora eğitimini ise Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında noktalamıştır. Sakarya Üniversitesinde 2010 yılında yardımcı doçent, 2014'te doçent ve 2020'de profesör ünvanlarını almıştır.

Akademik çalışmalarını sosyal bilgiler eğitiminde öğrenme-öğretme süreçleri, yöntem, teknik ve stratejileri, değerler eğitimi, ölçme ve değerlendirme gibi alanlarda sürdürmektedir. Birçok TÜBİTAK projesinde yürütücü ya da araştırmacı olurken SSCI indeksli dergilerde de yayınlar yapma başarısı göstermiştir. Educational Researches and Publications Association (ERPA) kurucu üyesi olup bu dernek bünyesinde eğitim seminerleri ve uluslararası kongreler tertip etmekte, alanında çeşitli dergilerde editörlük görevlerini yapmaktadır. Uzun yıllardır Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Kurul Üyesi ve Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölüm Başkanlığı başta olmak üzere çeşitli birimlerdeki idari görevleri yerine getirmektedir. Ayrıca Prof. Dr. Hüseyin Çalışkan lisansüstü eğitim noktasında da çok sayıda öğrenci yetiştirerek bilim camiasına önemli katkılarda bulunmuş değerli ve saygın bir bilim insanıdır. Bugün yetiştirmiş olduğu öğrenciler tarafından bu kitap kendisine 50. yaş günü hediyesi olarak atfedilmiştir. Başarıları daim olsun.

Prof. Dr. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, 54300 Hendek/Sakarya, TÜRKİYE. caliskan06@gmail.com.

ORCID No: 0000-0001-6849-1318

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf YILDIRIM

1. Bölüm: Değerler Eğitimi ve Değer Odaklı Eğitimler

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf YILDIRIM, Siirt Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0035-8443

2. Bölüm: Ahlak Eğitiminde Değerler

Bilm. Uzm. Sümeyye DOĞAN, Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-0299-7647

3. Bölüm: Çevre Eğitiminde Değerler

Arş. Gör. Alperen ÇALIŞKAN, Muş Alparslan Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-7804-5661

4. Bölüm: Din Eğitiminde Değerler

Bilm. Uzm. Sultan GÜNEY ERDİN, Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7734-849X

5. Bölüm: Hayat Bilgisi Eğitiminde Değerler

Doktora Öğr. Hakan ATAÇ, Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5949-4883

6. Bölüm: Hukuk ve Adalet Eğitimi

Doktora Öğr. Cevdet UYSAL, Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6908-233X

7. Bölüm: İzcilik Faaliyetlerinde Değerler

Arş. Gör. Yiğit CEBECİ, Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5066-345X

8. Bölüm: Karakter Eğitiminde Değerler

Arş. Gör. Dr. Mehmet UYMAZ, Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8445-6627

9. Bölüm: Medya Okuryazarlığı Eğitiminde Değerler

Doktora Öğr. Hacer ŞEN, Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2704-4367

10. Bölüm: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Değerler

Dr. Güneş KILINÇ, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0002-3007-1120

11. Bölüm: Vatandaşlık Eğitiminde Değerler

Doktora Öğr. Ayhan GÖKÇE, Sakarya Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8678-2175

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iv
Bölümler ve Yazarları.....	vii

1. BÖLÜM

DEĞERLER EĞİTİMİ VE DEĞER ODAKLI EĞİTİMLER

Giriş	1
Değerler	2
Değerler Eğitimi	6
Değerler Eğitimi Yaklaşımları	9
Değerler Eğitimi Paydaşları	13
Değer Odaklı Eğitimler	16
Değerler Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	21
Sonuç.....	22
Kaynakça.....	23

2. BÖLÜM

AHLAK EĞİTİMİNDE DEĞERLER

Giriş	27
Ahlak Eğitimi	28
Ahlak Eğitiminin Amacı	31
Ahlak Eğitiminin Önemi	33
Ahlak Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	34
Ahlak Gelişimi Kuramları	36
Ahlak ve Değer	37
Ahlak Eğitimi ve Değer Eğitimi İlişkisi	39
Sonuç.....	42
Etkinlik Örneği.....	44
Kaynakça.....	46

3. BÖLÜM

ÇEVRE EĞİTİMİNDE DEĞERLER

Giriş	49
Çevre Eğitimi	50
Çevre Eğitiminin Amacı.....	54
Çevre Eğitiminin Önemi.....	56
Çevre Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	57
Çevre Eğitimi ve Değerler	60
Çevre Eğitimi ve Değerler Eğitimi İlişki.....	62
Sonuç.....	63
Etkinlik Örneği.....	66
Ekler	68
Öz Değerlendirme Formu.....	68
Kaynakça.....	69

4. BÖLÜM

DİN EĞİTİMİNDE DEĞERLER

Giriş.....	73
Din ve Din Eğitimi	74
Din Eğitiminin Amaçları	77
Din Eğitiminin Önemi	78
Din Eğitiminin Tarihsel Süreci.....	81
Din Eğitimi ve Değer	82
Din Eğitimi ve Değer Eğitimi İlişkisi.....	85
Sonuç.....	86
Etkinlik Örneği.....	88
Kaynakça.....	91

5. BÖLÜM

HAYAT BİLGİSİ EĞİTİMİNDE DEĞERLER

Giriş.....	95
Hayat Bilgisi Eğitimi	96
Hayat Bilgisi Eğitiminin Kapsamı.....	98
Hayat Bilgisi Eğitiminin Amacı.....	99
Hayat Bilgisi Eğitiminin Önemi.....	101
Hayat Bilgisi Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	103

Hayat Bilgisi Eğitiminin Dünyadaki Gelişimi.....	103
Hayat Bilgisi Eğitiminin Ülkemizdeki Gelişimi.....	104
Cumhuriyet Öncesi Dönemde Hayat Bilgisi Eğitimi.....	104
Cumhuriyet Sonrası Dönemde Hayat Bilgisi Eğitimi.....	105
Hayat Bilgisi Eğitimi ve Değer.....	109
Hayat Bilgisi Eğitimi ve Değer Eğitimi İlişkisi.....	111
Sonuç.....	114
Etkinlik Örneği.....	116
Kaynakça.....	117

6. BÖLÜM

HUKUK VE ADALET EĞİTİMİ

Giriş.....	121
Hukuk ve Adalet Eğitimi.....	122
Hukuk ve Adalet Eğitiminin Amacı.....	124
Hukuk ve Adalet Eğitiminin Önemi.....	126
Hukuk ve Adalet Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	128
Hukuk ve Adalet Eğitiminde Değer.....	130
Hukuk ve Adalet Dersi ile Değer Eğitimi İlişkisi.....	132
Sonuç.....	135
Etkinlik Örneği.....	137
Kaynakça.....	138

7. BÖLÜM

İZCİLİK FAALİYETLERİNDE DEĞERLER

Giriş.....	141
İzcilik Faaliyetleri.....	142
İzcilik Faaliyetlerinin Amacı.....	147
İzcilik Faaliyetlerinin Önemi.....	149
İzcilik Faaliyetlerinin Tarihsel Gelişimi.....	150
İzcilik Faaliyetleri ve Değer.....	153
İzcilik Faaliyetlerinde Değerler Eğitimi.....	155
Sonuç.....	158
Etkinlik Örneği.....	160
Kaynakça.....	163

8. BÖLÜM

KARAKTER EĞİTİMİNDE DEĞERLER

Giriş.....	165
Karakter Eğitimi	166
Karakter Eğitiminin Amacı.....	168
Karakter Eğitiminin Önemi.....	170
Karakter Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	172
Karakter Eğitimi ve Değer.....	174
Karakter Eğitimi ve Değer Eğitimi İlişkisi	175
Sonuç.....	176
Etkinlik Örnekleri	180
Kaynakça.....	182

9. BÖLÜM

MEDYA OKURYAZARLIĞI EĞİTİMİNDE DEĞERLER

Giriş	185
Medya Okuryazarlığı Kavramı	186
Medya Okuryazarlığının Amacı.....	187
Medya Okuryazarlığının Önemi	190
Tarihsel Gelişim.....	193
Medya Okuryazarlığı Eğitimi	195
Medya Okuryazarlık Eğitimi ve Değer.....	197
Medya Okuryazarlık Eğitimi ve Değer Eğitimi İlişkisi.....	202
Sonuç	206
Etkinlik Örneği.....	208
Kaynakça.....	210

10. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE DEĞERLER

Giriş	215
Sosyal Bilgiler Eğitimi.....	216
Sosyal Bilgiler Eğitiminin Amacı ve Önemi.....	218
Sosyal Bilgiler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	221
Dünyada Sosyal Bilgiler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	221
Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	222
Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Değer	223

Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Değer Eğitimi İlişki.....	226
Sonuç.....	228
Etkinlik Örneği	229
Kaynakça.....	233

11. BÖLÜM

VATANDAŞLIK EĞİTİMİNDE DEĞERLER

Giriş.....	235
Vatandaşlık Eğitimi	236
Vatandaşlık Eğitiminin Amacı	238
Vatandaşlık Eğitiminin Önemi.....	240
Vatandaşlık Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	242
Vatandaşlık Eğitimi ve Değerler	244
Vatandaşlık Eğitimi ve Değer Eğitimi İlişkisi	247
Sonuç.....	250
Etkinlik Örneği.....	251
Kaynakça.....	253
Editör ve Yazarlar Hakkında	259

1. BÖLÜM

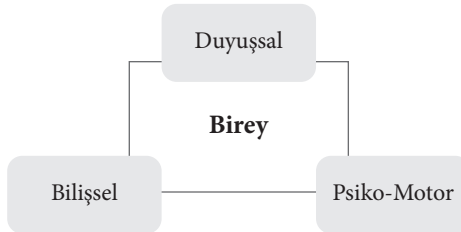
DEĞERLER EĞİTİMİ VE DEĞER ODAKLI EĞİTİMLER

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf YILDIRIM, Siirt Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0035-8443

1. Giriş

Eğitim, birey ve toplum hayatını ciddi boyutlarda etkilediği için zamanla kurumsal yapı haline dönüşmüştür. Nitekim eğitim, insanoğlunun gelişim ve medeniyet oluşturma sürecinde en etkili faktörlerden birisi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle bireylerin ve toplumların hayatlarını geçmişten günümüze derinden etkilemiştir. Bireyin kendini gerçekleştirme, topluma uyum sağlanması ve toplumsal huzurun oluşmasında eğitim önemli bir rol oynamaktadır. Bu durumun temelinde insanın geliştirilebilir bir potansiyele sahip olması yatmaktadır. Bu potansiyel sayesinde birey kendini geliştirmekte ve doğrudan veya dolaylı olarak toplumsal gelişime katkı sağlamaktadır.

Geçmişten günümüze dünyadaki yaşamsal döngünün bir ögesini oluşturan eğitim (Koçoğlu, 2020), kalıcı değişikliklerin gözlemlendiği bir süreci (Ertürk, 1988) ifade etmektedir. Bazı eğitimciler bu değişikliğin davranış odaklı olduğunu vurgulamaktadırlar. Ama eğitimi salt davranış değişikliğine indirmek hatalı bir çıkarımdır. Eğitim öğrencilerin bütüncül gelişimine katkı sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Nitekim çocuk bir bütün olarak gelişir; kendi içinde ve yalnız başına bir zihin, beden veya duygu gelişimi söz konusu olamaz (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1968, s. 12). Yani birey sadece bilgi, sadece duygu veya sadece bedenden ibret değil; bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor boyutların bir araya getirdiği bir bütünü ifade etmektedir.

Şekil 1. Bütüncül Gelişim

Bireyin bütüncül gelişiminin önemli olduğu kabul edilmesine rağmen yüzyıllardır eğitim öğretim faaliyetleri bilgi ve beceri üzerine kurgulanmıştır. Değerlerin yer aldığı duyuşsal boyut ya ihmal edilmiş ya da basit bilgi temelli öğretimsel etkinliklerle yürütülmeye çalışılmıştır. Özellikle sınıf içi ve bilgi temelli eğitim anlayışı öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine büyük engel teşkil etmiştir. Oysa bireyin bütüncül şekilde bir gelişim göstermesini temel alan eğitim anlayışı bireyin kendini gerçekleştirmesine hizmet etmektedir. Bireyin bütüncül gelişiminin tamamlanması için duyuşsal alana yönelik eğitim faaliyetlerine yer verilmelidir. Bunlardan birisi de değerlerdir.

2. Değerler

Değerler, bireyin ve toplumun varoluşunun önemli öğelerinden birini oluşturmaktadır. Değerler, bireyler ve toplumlar için vazgeçilmez bir özelliğe sahiptir. Değerlerin toplumsal veya bireysel bir eylemi (davranışı) seçerken, yapılan bir eylemin doğruluğunu savunurken, diğer insanları ve kendini değerlendirirken başvurduğu düşünsel ve duygusal nitelikleri olan ilkeler (Schwartz, 1992); bir şeyin arzu edilir veya edilemez olduğu hakkındaki inanç (Güngör, 2010); arzu edilen, arzu edilebilen şey, olaylarla ilgili insan tavrı, olgular ve nesnelere hakkında ihtiyaç ve ideallere göre verilen yargı (Bolay, 1997) şeklinde tanımlandığı görülmektedir.

Halstead ve Taylor (2000) değerleri; insanlar, fikirler, durumlar ve davranışlar hakkında iyi-kötü, arzu edilen-istenmeyen gibi yargıları oluşturan standartlar ve prensipler olarak belirtmiştir. Schaefer'a (2012) göre değerler insan davranışlarını motive eden ve yönlendiren, bireyi karar verme sürecinde etkileyen ölçütlerdir. Yaşaroğlu (2015) değeri "*aşamahlık ilkesine göre kendi içinde sıralanabilen, arzulanan amaçlara yönelik motivasyon sağlayan, tercihlerde ve değerlendirmelerde rehberlik yapan ve belli bir durum ya da eylemi aşan ilkeler veya inançlar*" şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımlardan hareketle değerlerin yargı, ilke, ölçüt ve inanç gibi bireylerin tutum ve eylemlerini etkileyerek hayatlarına yön veren faktörler olduğu ifade edilebilir.

Türk Dil Kurumu (TDK, 2023) değer kavramını "*bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık; fahamet, kadir (I), kıymet*", "*üstün nitelik, meziyet; kıymet*" ve "*kişinin isteyen, gereksinim duyan bir varlık olarak nesne ile bağlantısında beliren şey*" şeklinde açıklamaktadır. Burada üstün nitelik ve kıymet olarak belirtilen şeyler soyut olup bireylerin tutum ve eğilimleri üzerinde etkili olan yönlendiricilerdir. Maddi anlamın ötesinde manevi olarak değerler; bireylerin tercihleri, düşünceleri, kararları kısaca yaşantıları üzerinde belirgin etkiye sahiptir. Bu durum Schwartz (1992), Güngör (2010), Bolay (1997), Yıldırım (2019) gibi araştırmacılar tarafından yapılan tanımlarda da görülmektedir.